

Russell George AM,
Cadeirydd Pwyllgor yr Economi,
Seilwaith a Sgiliau
SeneddEIS@assembly.wales

25 Ionawr 2019

Annwyl Russell,

Ysgrifennoch chi at gyn-Weinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes ar 28 Tachwedd i ofyn am ragor o wybodaeth yn dilyn sesiwn craffu Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau ar 7 Tachwedd. Rwy'n ateb ar ran y Gweinidog gan fod fy mhortffolio newydd bellach yn cynnwys y maes hwn.

Trefnu Prentisiaethau

Neilltuwyd £117m¹ yn y lle cyntaf ar gyfer prentisiaethau yn 2018/19. O hwn, cafodd £5m ei roi naill ochr i ymateb i'r blaenoriaethau sectorol y gwnaeth pob un o'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol eu nodi. Ni chafodd y £112m oedd yn weddill ei rannu'n werthoedd ariannol penodol yn ôl lefel a/neu sector galwedigaethol er mwyn i'r rhwydwaith allu bod yn hyblyg i ymateb i alw'r farchnad. Fodd bynnag, mae amodau contractyddol ynghlwm wrth y broses ddyrannu. Mae hynny'n gorfodi ac yn ymestyn darparwyr i weithredu o fewn sectorau blaenoriaeth a sgiliau o lefel uwch.

Er enghraifft, mae terfyn wedi'i roi ar ddarparwyr o ran cyfran y prentisiaethau lefel 2 y cânt eu cefnogi mewn sectorau heb flaenoriaeth: Gweinyddu Busnes, Adwerthu a Gwasanaethu Cwsmeriaid a Gwallt a Harddwch i ddysgwyr 20+ oed. Ar gyfer 2018/19 yn y sectorau hyn, ni chaiff mwy na 10% fod yn rhaglenni newydd i brentisiaid 20-24 oed ac ni chaiff mwy na 2% fod yn rhaglenni newydd ar gyfer dysgwyr 25+ oed. Er mwyn annog gweithredu ar y lefel uwch, nid oes terfyn os bydd y dysgwr yn dweud o'r dechrau ei fod am fynd ei flaen i brentisiaeth lefel uwch. Mae data diweddera 2017/18 yn dangos i'r holl ddarparwyr gadw o fewn terfynau eu contract, gan leihau drwy hynny gyfran y dysgwyr yn y sectorau hyn sy'n rhoi'r gorau i ddysgu ar lefel 2. Y rheswm dros bennu cyfyngiadau canrannol yw er mwyn sicrhau bod digon o gyllideb i gefnogi blaenoriaethau Gweinidogion Cymru.

Hefyd, er mwyn sicrhau fod popeth yn agored, rhoddwyd targedau i ddarparwyr o ran cyfran y prentisiaethau newydd (dysgwyr 20+ oed) sydd ar lefel 3 ac uwch. Bydd yr arian a neilltuir yn y dyfodol yn dibynnu ar allu darparwr i weithredu o fewn terfynau ei gontract, fydd yn ei gymell i gynnal prentisiaethau ar lefelau uwch.

Roedd y contract a gynigiwyd ar gyfer 2018/19 yn gofyn i ddarparwyr roi blaenoriaeth i'r isod yn y drefn ganlynol:

- Dysgwyr sy'n parhau â'u dysgu i flwyddyn contract 2018/19;
- Prentisiaethau Pobl Ifanc (o dan 20 oed) newydd, yn arbennig:
 - prentisiaethau hyfyw i ddysgwyr sy'n gadael ysgol yn 16-19 oed; a
 - helpu pobl i fynd yn eu blaenau o Twf Swyddi Cymru a rhaglenni cyflogadwyedd eraill Llywodraeth Cymru;
- Rhaglenni newydd 20+ oed ar lefel 3 neu lefel 2 (mewn sectorau â blaenoriaeth yn unig) ar gyfer dysgwyr sy'n mynd yn eu blaenau o Twf Swyddi Cymru a rhaglenni cyflogadwyedd eraill Llywodraeth Cymru;

¹Mae'r flwyddyn dysgu seiliedig ar waith yn rhedeg o 1 Awst tan 31 Gorffennaf.

- Prentisiaethau newydd i adlewyrchu blaenoriaethau'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol;
- Rhaglenni Uwch newydd i ddysgwyr o bob oed;
- Rhaglenni newydd i ddysgwyr 20+ oed ar lefel 3; a
- Rhaglenni newydd i ddysgwyr 20+ oed ar lefel 2 yn y sectorau â blaenoriaeth (ystyrir bod Gweinyddu Busnes, Adwerthu a Gwasanaethu Cwsmeriaid a Gwallt a Harddwch yn sectorau heb flaenoriaeth).

Gofynnir i ddarparwyr roi gwybod i swyddogion Llywodraeth Cymru am unrhyw alw am brentisiaethau na fu modd ei fodloni trwy gcontractau presennol (y 'pwynt gwasgu' fel y'i gelwir). Os daw rhagor o arian yn ystod y flwyddyn e.e. os gwelir bod darparwr yn darparu llai nag y dylai, bydd fy swyddogion yn penderfynu a ddylid cefnogi'r galw hwn. Yn 2017/18, cafodd tua £4.4m ei neilltuo i gefnogi pwyntiau gwasgu o fewn y meysydd â blaenoriaeth. Rydym wedi esbonio wrth rwydwaith y darparwyr prentisiaethau sut i wneud cais am yr arian ychwanegol hwn.

Cronfa Bontio'r UE

Mae Cronfa Bontio'r UE yn rhan o gynlluniau Llywodraeth Cymru ar gyfer Brexit. Cafodd ei chreu i helpu busnesau a mudiadau yn y sectorau preifat a chyhoeddus a'r trydydd sector i baratoi ar gyfer Brexit a'r newidiadau mawr a ddaw yn sgil gadael yr UE. Mae'r Gronfa'n helpu busnesau a sectorau i ddelio â Brexit ac i ddiogelu'u gwaith ac economi Cymru.

Prif fwrriad y Gronfa yw helpu partneriaid allanol i gryfhau a dod yn fwy cynaliadwy yn ystod y cyfnod o ansicrwydd a ddaw yn sgil Brexit, hynny er lles economi a chymunedau Cymru. Mae nifer o fidiau wedi'u cyflwyno ac mae nifer o fidiau hefyd wrthi'n cael eu hystyried gan gynnwys bidiau sy'n canolbwyntio ar sgiliau pellach.

Nid yw cael help Cronfa Bontio'r UE i'r busnesau economaidd bwysig hyn yn dwyn arian oddi wrth feysydd neu raglenni darparu sgiliau eraill. Nid mater o'r naill neu'r llall yw hi. Daw'r gyllideb â buddiannau mawr i weithwyr y cwmnïau trwy wella'u sgiliau a'u helpu i addasu yn wyneb heriau sylweddol.

Un o amodau'r Gronfa yw bod y cwmnïau'n helpu i roi blaenoriaethau ehangach Llywodraeth Cymru ar waith, gan gynnwys:

- Cydweithio mwy â darparwyr hyfforddiant lleol er mwyn cynyddu'r gronfa o brentisiaethau STEM;
- Ymrwymiad i gael achrediad lefel 3 o dan y Cynllun Cyflogwr Hyderus o ran Anabledd;
- Darparu swyddi/lleoliadau i'r rheini fydd yn rhan o raglen Cymru'n Gweithio fydd yn cael ei lansio yn 2019; a
- Gweithio a datblygu cyfleoedd pellach ar gyfer y gadwyn gyflenwi Gymreig

Mae Llywodraeth Cymru'n gweithio gydag amrywiaeth eang o gwmnïau o bob rhan o Gymru i'w helpu i ddatblygu'r sgiliau sydd eu hangen arnynt i gryfhau'u busnesau a diogelu economi Cymru at y dyfodol.

Mae cwmnïau fel Airbus a Ford yn gweithredu mewn byd cystadleuol iawn ac maen nhw'n gorfforaethau byd-eang sydd ag opsiynau ar draws Ewrop o ran penderfynu ble i fuddsoddi. Trwy gefnogi'r cwmnïau hyn, sicrhewr y canlynol:

- gwella cyfleoedd i ddatblygu safleoedd yng Nghymru fel y llefydd a ffefrir ar gyfer prosiectau buddsoddi Ewropeaidd yn y dyfodol ac ar ôl Brexit;
- ni fydd prinder sgiliau'n cyfyngu ar neu'n peryglu cynlluniau datblygu busnes uchel eu gwerth, sy'n ddibynnol ar y safle;
- datblygu'r sgiliau y mae angen dybryd amdanynt nhw i helpu i weddnewid technegau llinell gynhyrchu;
- sylfaen ar gyfer datblygu ac ehangu'r prentisiaethau a ddarperir yn y cwmnïau a thu hwnt ar draws y sector gweithgynhyrchu uwch; a

- sicrhau bod cwmnïau mwyaf allweddol a dylanwadol yn cael gweithredu o dan yr un amodau â'u chwaer ffatrioedd yn Lloegr ac na chânt hwy na'r cyfleoedd cysylltiedig i bobl ifanc yng Nghymru ddatblygu gyrfa yn cael eu trosglwyddo o Gymru i Loegr.

Gan fod cymaint o ansicrwydd yn gysylltiedig â Brexit, ni fu hi erioed yn bwysicach i Gymru greu delwedd bositif ohoni'i hun fel gwlad sy'n agored i fusnes ac sy'n cefnogi cwmnïau sy'n rhoi bri mawr ar iechyd, llesiant a ffyniant eu gweithwyr. Er mwyn i Gymru barhau i ddenu prosiectau mewnfuddsoddi, mae'n hanfodol bod y Llywodraeth yn creu amodau cyfeillgar i fusnesau a'i bod yn ymatebol ac yn gefnogol i gynlluniau datblygu a buddsoddi pwysig.

Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol

Mae'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol wedi gwneud gwaith mawr ers eu sefydlu yn 2014 i nodi'u blaenoriaethau rhanbarthol ar sail gwybodaeth gan gyflogwyr. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i'r rôl sydd wedi'i phennu ar eu cyfer yn y Cynllun Gweithredu ar yr Economi a'r Cynllun Cyflogadwyedd. Mae hyn yn cael effaith uniongyrchol, yn enwedig o ran dylanwadu sut mae arian yn cael ei neilltuo ar gyfer Addysg Bellach a Phrentisiaethau yn y rhanbarthau.

Gwnaeth Adolygiad Graystone o Bartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol gyhoeddi'i adroddiad ym mis Mawrth 2018 gan wneud nifer o argymhellion i Lywodraeth Cymru a'r Partneriaethau sydd wrthi'n eu rhoi ar waith. Yn eu plith y mae'r gofyn i Bartneriaethau fod yn fwy agored ynghylch eu haelodaeth a'u rôl, a pharhau i gryfhau eu hymwneud â chyflogwyr a rhanddeiliad yn y rhanbarth.

Gyrfa Cymru

Mae Gyrfa Cymru'n cefnogi pobl ac oedolion i gynllunio a rheoli'u gyrfaoedd yn fwy effeithiol, gan gydnabod na fydd gyrfa wedi'i chyfyngu i un alwedigaeth mwyach ond y bydd yn golygu cyfres o newidiadau dros oes yr unigolyn.

Mae Gyrfa Cymru'n cynnig cyfuniad o wybodaeth ac arweiniad digidol ac wyneb yn wyneb am yrfaoedd. Mae ganddo bellach dîm digidol o Gynghorwyr i sbarduno ffyrdd arloesol a chreadigol o ddarparu gwasanaethau ac ymwneud â chleientiaid trwy gyfryngau digidol.

Mae disgwyl i wasanaeth newydd, a ddarperir gan Gyrfa Cymru, gychwyn ym mis Ebrill 2019. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo tua £9 miliwn y flwyddyn i'r gwasanaeth. Bydd y cyllid hwn yn galluogi Gyrfa Cymru i gydweithio mwy â phobl ifanc 16 oed a throsodd a bydd hefyd yn ei gwneud hi'n haws i unigolion fanteisio ar gyngor ac arweiniad gan gynnwys cymorth wedi'i deilwra. Bydd y cyngor hwn yn cydnabod y modd y gallai'r farchnad lafur newid yn y dyfodol. Bydd y gwasanaethau ar gael wyneb yn wyneb drwy ganolfannau Gyrfa Cymru, dros y ffôn a thrwy we-sgwrs ar-lein a gwasanaethau gwe hunan-gymorth.

Bydd y gwasanaeth cynghori'n gwella a bydd asesiad systematig o anghenion unigolion yn gwneud y cyngor a'r arweiniad proffesiynol a roddir yn fwy cyson gan wella siwrne'r unigolyn. Caiff unigolion eu cyfeirio i'r lle iawn ar yr adeg iawn i ddiwallu'u hanghenion. Bydd gwelliannau'n cael eu gwneud hefyd i'r ffordd y rhennir gwybodaeth ag adrannau eraill y llywodraeth, partneriaid a sefydliadau.

Rwy'n gobeithio'n fawr fod yr atebion hyn yn mynd i'r afael â'r meysydd y mae gan y Pwyllgor ddi-ddordeb ynddynt ac rwy'n disgwyl ymlaen at weithio gyda chi yn y dyfodol.

Yn gywir,

Ken Skates AC/AM

Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth
Minister for Economy and Transport